

Moderní otázky spojení.

Článek o problémech, které v přítomné době musí řešit jak velitelé telegrafního vojska, tak i velitelé, resp. štáby zmodernizovaných nebo rychlých vyšších jednotek.

Je jisté, že na organizaci spojení i na výcvik mají vliv nejen novinky vlastní zbraně spojení provádějící, t. j. u telegrafního vojska, ale každá novinka v jiné zbraní, zvláště každá jednotka, která se vyskytne jako novinka, resp. operace dosud neprováděná. Všechny tyto okolnosti se stávají v přítomné době ve zvýšené míře.

a) **S t y k a s p o j e n í:** Všeobecná doktrina je upravena předpisem G-IV-1. Ač hlavní zásady zde uvedené podrží svou platnost i v dohledné budoucnosti, třeba uvážit, že je zpracován podle staré organizace vyšších jednotek (čtyřpluková divise atd.) a převážně podle zkušeností z ustrnulé fronty z konce světové války. S c h á z í zde tedy autoritativní vyslovení zásad pro spojení moderních bojových prostředků — na př. ÚV., VKPL., CHO. (chemický oddíl), LOD., OPL. a služeb v rámci moderně organizované armády a sboru. Rovněž pro spojení uvnitř rychlé jednotky bude potřeba stanovit organizační zásady.

Dále předpis počítá dosud se starou válečnou organizací telegrafního vojska a nepodává návod, jak řešit spojení při nesouvislé frontě (mezi vyššími jednotkami jsou nekryté nebo slabě kryté prostory).

b) **M a n i p u l a c e p r o d r á t o v á p o j í t k a.** Dosud je řešena předpisem T-II-3f a pro radiové spojení předpisem T-II-4d. Oba předpisy jsou v stadiu přepracování vzhledem na moderní technická zařízení (radiofonii, creed atd.) a na požadavky stran jich užívání, diktované polní službou. Je naléhavě třeba zjednodušit vedení písemností a sjednotit jak pro drátová pojítka, tak i pro radiovou manipulaci a spojit do jednoho důkladného předpisu. Bude třeba vymýtit prvky, které se pro polní

***) Pozn. red.: Při štihlých hrázích, což bývá u starších hrází a u hrází v půdoryse klenbovitě vyduťtých, může letecké bombardování hráz poškodit.

****) Pozn. red.: O vlivu přehrazení řeky na násilný přechod viz Hájek: Historický příklad přechodu Bzury Němci r. 1914“, popsany ve V. R. 1936, str. 1031; tam jsou uvedeny i theoretické výpočty průtoku vody.

službu nehodí a které většinou byly převzaty z předpisů poštovní správy (počítání slov, některé příkazy podatele atp.), dále stanovit nově způsob zjednávání spojení, přizpůsobit poněkud mezinárodní radiotelegrafní Q kodex atd.

c) **V ý c v i k:** O tom pojednávají Sm 15 a Sm 31. Obojí řeší otázku výcviku důstojníků jen dosti paušálně, předpokládajíce do jisté míry, že se důstojník vycvičí sám během služby, což je i u nejlepšího z nás možno jen částečně. Bylo by třeba technických i taktických zdokonalovacích kursů. Nadhazují zde otázku praxe u státní poštovní správy, u kabelových tovarů, technické správy rozhlasu. Výklady o operacích a taktice zbraní a vyšších jednotek se zvláštním zřetelem na spojení za vedení důstojníků generálního štábu a naopak hojně zkušené důstojníky generálního štábu u telegrafního vojska. Se všemi těmito činiteli budou naši důstojníci spolupracovat, nejsou však k těmto úkolům dostatečně připravováni.

d) Otázka materiální:

Materiál, hlavně radioelektrický, je všeobecně ve vývoji a konečných typů, přesto, že bylo dosaženo již dobrých výsledků, není dosud dosaženo. Jde o radiové stanice pro ÚV., o lehké radiofonní stanice pro přední jednotky všech zbraní a o vzájemné jich spojení, o radioelektrické zaměřovací přístroje dlouhovlnné i krátkovlnné. To nejsou jednoduchá technická řešení a je třeba zdůraznit, že se na vojenské přístroje kladou mnohem přísnější požadavky než na přístroje amatérské, jejichž výsledky se někdy proti vojenským zdůrazňují. Vojenské stanice musí fungovat za všech okolností, nejen někdy a také při špatné obsluze, při špatném umístění, které nelze změnit, a při jiných nepříznivých okolnostech, kterým amatérské stanice nejsou vydány.

V drátovém oboru je třeba zkonstruovat dobré velké přepojovače pro nejvyšší velitelství se snadnou obsluhou a také opomíjená telegrafie zemní bude vyžadovat nových přístrojů, kterých je třeba ke spojení krytů mezi sebou a p.

Co se týče dotace, bylo by třeba uvážit, zda dosavadní dostačuje. Telegrafní prapor divise má materiálu přibližně tolik, že stačí na vystavění sítě pro dvě situace po sobě ihned následující. Změní-li se však SV. divise na př. třikrát za 24—48 hodin, což se často stane, a jsou-li ztráty spojovacího materiálu jak u spojovacích rot zbraní, tak i u telegrafního praporu (zničen mechanicky, potřísněn bojovými chemickými látkami, zanechán na bojišti), může již při třetí situaci vyšší jednotky v rámci jedné operace nastat okamžitý nenahraditelný nedostatek materiálu (někdy i personálu) a ochromení spojení. Spojovací materiál se bohužel při závěrečných, ani jiných cvičeních nevyžaduje se žádoucí přesností.

Při poměrně laci spojovacího materiálu (srovnej cenu 1 km kabelu s cenou 1 dělového náboje), soudím, že by se mělo více pamatovat na zálohu spojovacího materiálu, a to i u divise.

e) Zaměřování a rušení radiového provozu:

Lze se dotknout jen pasivní stránky této otázky, t. j. vlastní obrany proti nepříteli. V té věci jsme odkázáni dosud více méně na vlastní úvahy.

Velké a střední radiové stanice, přidělené vyšším velitelstvím, bude vždy možno poměrně snadno zaměřit, jednak pro silnou vysílací energii,

jednak proto, že je jich pořádku. Nezbyvá, než omezit radiovou korespondenci těchto stanic a používat všech způsobů, aby se ztížilo zjištění celé operační sítě, t. j. korespondovat na různých vlnách (zahajovací a korespondenční a j.), často měnit vlny a značky a vést klamnou korespondenci stanicemi zvláště k tomu určenými.

Malé stanice bitevní sítě jsou pro zaměřování méně vhodným objektem. Je jich mnoho a vysílají slabou energii, takže na př. často malou stanicí na jednom křídle fronty nelze zachytit přístroji naslouchací a zaměřovací skupiny na druhém křídle. Vyhodnocení zachycených zpráv této sítě dá více práce a méně užitku. Je možno fingovanou korespondenci zřízených již stanic snadno vytvořit falešný obraz sítě. Z tohoto důvodu soudím, že radiové sítě bitevní nebudou nepřítelem tak kontrolovány jako sítě operační, za předpokladu dobré kázně při užívání radiofonie.

Rušení nepřátelskými stanicemi je též nyní podrobena pečlivému studiu. Zejména budou rušeny patrně jen velké stanice ať již radiofonní nebo radiotelegrafní celostátního významu. Podružné stanice operační a bitevní sítě budou skrovně rušeny jaksi kolektivně, t. j. rušením celého určitého frekvenčního úseku radiovou stanicí s periodicky měnivou frekvencí vlnovou.

Obrana bude vyžadovat opatření technických i taktických (odladovač, zvláštní anteny pro příjem a pro vysílání, přiděl několika frekvencí vlnových atd.).

f) Vliv bojových chemických látek.

Je všude v stadiu zkoumání. Jde hlavně o ochranu proti látkám trvalým. Přímé zasažení ústředem a radiových stanic kapalnou BChL, při jejích obezřelém umístění nebude asi časté. Více bude případů, že bude poťísněn při střelbě kabel anebo terén, porost, kudy vedení prochází, bude dodatečně zamořen. Vedení takto postižená bude nutno podle okolností ponechat osudu.

Tím vzniknou ztráty materiálu. Dále nutno počítat s tím, že se doba stavby prodlouží. Je nutno nejdříve zjistit, zda trasa nevede zamořeným terénem, vede-li, jít jinou, vždy méně výhodnou cestou. Spotřeba kabelu se zvětší (delší trasy).

Pro asanaci přístrojů scházejí u trup konkrétní zkušenosti. Znalost jejich výsledků je třeba zevšeobecnit.

Při napadení prchavou bojovou chemickou látkou se pracuje v masce. Dá se tak hovořit na vedeních s velmi dobrou slyšitelností. Vedení se špatnou slyšitelností se potom nedá používat, leda by byly pro telefonisty k dispozici speciální masky se zamontovaným mikrofonom.

Provádění přesunů vzhledem na užití bojových chemických látek a činnost asanační hlídky není dosud reglementováno.

Těmito několika letmo nahozenými otázkami zdaleka není vyčerpána ona práce, kterou třeba vykonat, abychom se přiblížili dokonalosti, stejně jako nejsou oceněny výsledky oněch úsilí, které máme již za sebou.

Je si jen přát, aby se diskusí jasněji formulovaly otázky zde vyslovené, neboť jen na jasné otázky je možno dát přesné odpovědi a o těchto odpovědích jsme všichni povinni spolupracovat.

